

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	i
Executive summary	xii
ส่วนที่ 1 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
บทที่ 1 กระบวนการทางการเมืองและสิ่งแวดล้อม	1
1. บทนำ	1
2. กระบวนการทางการเมืองกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม	2
3. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการอื่น	3
4. ข้อจำกัดของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการทางการเมือง	3
5. กระบวนการทางการเมืองและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของไทย	9
6. สรุป	12
บรรณานุกรม	15
บทที่ 2 การปฏิรูประบบราชการ : ประชาชนจะได้ประโยชน์จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	17
1. บทนำ	17
2. สถานการณ์ปัจจุบัน	18
2.1 องค์กรหลักของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18
2.2 กลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบราชการ	22
2.3 วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	23
3. ประชาชนจะได้ประโยชน์จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	26
4. สรุป	28
บรรณานุกรม	29
บทที่ 3 การกระจายอำนาจการจัดการสิ่งแวดล้อมไปสู่ท้องถิ่น	31
1. บทนำ	31
2. แนวทางการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น	31
3. สถานการณ์	35
3.1 การกระจายบทบาทและอำนาจหน้าที่	35
3.2 การกระจายอำนาจทางการเงิน การคลัง และงบประมาณ	35
3.3 การถ่ายโอนบุคลากรจากราชการส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น	39
3.4 การติดตามประเมินผล	39
4. ปัญหาของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	39
5. สรุป	40
บรรณานุกรม	43
บทที่ 4 กรณีตัวอย่าง : การเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืด	45
1. บทนำ	45
1.1 ปัญหาและผลกระทบของการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืด	46
1.2 การดำเนินการ	47
1.3 สถานภาพการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืด	48

2. กระบวนการทางการเมืองกับการแก้ไขปัญหาคาร์บอนกัมมาดำในพื้นที่น้ำจืด	49
3. การปฏิรูประบบราชการกับการแก้ไขปัญหาคาร์บอนกัมมาดำในพื้นที่น้ำจืด	50
4. การกระจายอำนาจกับการแก้ไขปัญหาคาร์บอนกัมมาดำในพื้นที่น้ำจืด	51
5. สรุป	52
บรรณานุกรม	53

ส่วนที่ 2 รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญในรอบปี

บทที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนต่อสิ่งแวดล้อม	57
1. บทนำ	57
2. ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมของประชาชน	57
3. ทักษะคิดของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม	61
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	62
5. สรุป	63
บรรณานุกรม	65
บทที่ 6 การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน	67
1. บทนำ	67
1.1 ความหมาย	67
1.2 ความสำคัญของพื้นที่สีเขียว	68
1.3 มาตรฐานของพื้นที่สีเขียว	69
1.4 นโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียว	72
2. สถานการณ์การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน	73
2.1 พื้นที่สีเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร	74
2.2 พื้นที่สีเขียวในระดับภูมิภาค	76
2.3 สภาพปัญหาในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน	80
3. สรุป	81
บรรณานุกรม	83
บทที่ 7 ความหลากหลายทางชีวภาพกับสังคมไทย	85
1. บทนำ	85
1.1 ความหมายและความสำคัญ	85
1.2 ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย	86
2. มาตรการทางกฎหมายและนโยบายในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	90
2.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542	91
2.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542	91
2.3 ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.	92
2.4 ร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.	92
2.5 ข้อตกลงระหว่างประเทศ	93
2.6 นโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2547 - 2550	93
3. พื้นที่ชุ่มน้ำกับความหลากหลายทางชีวภาพ	94
4. สรุป	96
บรรณานุกรม	98

บทที่ 8	สารอันตรายและกากของเสียอันตราย: ปัญหาท้าทายในอนาคต.....	101
1.	บทนำ	101
2.	สถานการณ์	101
2.1	สารอันตราย	101
2.2	ของเสียอันตราย.....	105
3.	แนวทางการจัดการสารอันตรายและของเสียอันตราย.....	110
4.	สรุป	115
	บรรณานุกรม	117
บทที่ 9	พื้นที่เกษตรกรรมกับการชะล้างพังทลายของดิน	119
1.	บทนำ	119
2.	สถานการณ์.....	119
2.1	การชะล้างพังทลายของดิน.....	119
2.2	ผลกระทบจากการชะล้างพังทลายของดิน.....	120
3.	แนวทางการจัดการภาครัฐ	122
3.1	วิวัฒนาการเชิงนโยบายของภาครัฐ.....	122
3.2	การอนุรักษ์ดินและน้ำ.....	124
3.3	ปัญหาและอุปสรรค	129
4.	สรุป	131
	บรรณานุกรม	132

ส่วนที่ 3 รายงานสถานภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทที่ 10	ทรัพยากรธรรมชาติ.....	137
1.	บทนำ	137
2.	ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	137
2.1	สถานการณ์ป่าไม้	137
2.2	สถานการณ์สัตว์ป่า	139
3.	ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน	142
3.1	สถานการณ์การใช้ที่ดิน	142
3.2	สถานการณ์ความเสื่อมโทรมของดิน	142
4.	ทรัพยากรน้ำ.....	147
4.1	ปริมาณน้ำฝน	147
4.2	ปริมาณน้ำผิวดิน	148
4.3	น้ำบาดาล.....	151
5.	ทรัพยากรแร่	155
5.1	สถานการณ์.....	155
5.2	การดำเนินงาน	156
6.	ทรัพยากรพลังงาน	157
6.1	สถานการณ์พลังงาน.....	157
6.2	นโยบายและมาตรการพลังงาน	160
7.	ทรัพยากรชายฝั่ง.....	164
7.1	ป่าชายเลน	164

	หน้า
7.2 แนวปะการังและแหล่งหญ้าทะเล	165
7.3 ชายฝั่งทะเลและชายหาด	166
7.4 โครงการ UNEP GEF Project on "Reversing Environmental Degradation Trends in the South China and Gulf of Thailand"	169
8. ทรัพยากรประมง	171
8.1 ประมงน้ำจืด	171
8.2 ประมงทะเล	171
9. สรูป	176
บรรณานุกรม	177
บทที่ 11 สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	181
1. บทนำ	181
2. สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม	181
3. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ	182
3.1 การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย	182
3.2 การอนุรักษ์สันทรายชายฝั่งทะเลบางเบ็ด จังหวัดชุมพร	183
4. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	184
4.1 ความร่วมมือตามโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (Thailand Cultural Environment Project - TCEP)	184
4.2 การจัดตั้งหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น (Local Units for Conservation of Natural and Cultural Environment - LUCNCE)	185
4.3 การอนุรักษ์และปรับปรุงป้อมมหากาฬและบริเวณโดยรอบกรุงเทพมหานคร	185
4.4 การจัดภูมิทัศน์บริเวณวัดทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย	186
5. สรูป	186
บรรณานุกรม	187
บทที่ 12 ภาวะมลพิษ	189
1. บทนำ	189
2. สถานการณ์คุณภาพน้ำ	189
2.1 ภาคเหนือ	189
2.2 ภาคกลาง	191
2.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	192
2.4 ภาคตะวันออก	192
2.5 ภาคใต้	193
2.6 ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนทั่วประเทศ	193
3. สถานการณ์คุณภาพอากาศ	196
3.1 คุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร	196
3.2 คุณภาพอากาศในเขตปริมณฑล	201
3.3 คุณภาพอากาศในพื้นที่ต่างจังหวัด	201
3.4 การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร	201
4. สถานการณ์มลพิษทางเสียง	204
4.1 ระดับเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	204
4.2 ระดับเสียงในพื้นที่ต่างจังหวัด	205

	หน้า
5. สถานการณ์ขยะ	205
5.1 ขยะในเขตกรุงเทพมหานคร	208
5.2 ขยะในเขตเทศบาลและเมืองพัทยา	209
5.3 ขยะนอกเขตเทศบาล	209
5.4 แนวทางการจัดการขยะ	209
6. รูป	213
บรรณานุกรม	215
บทที่ 13 สิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน	217
1. บทนำ	217
2. การวางและจัดทำผังเมืองรวมของประเทศ	218
2.1 ความก้าวหน้าของการจัดทำผังเมืองรวมของประเทศ	218
2.2 ปัญหาและอุปสรรค	222
2.3 ข้อเสนอแนะ	222
3. การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่	223
3.1 ความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่	223
3.2 ปัญหาและอุปสรรค	225
3.3 ข้อเสนอแนะ	226
4. การจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	226
4.1 ความก้าวหน้าของการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	227
4.2 ปัญหาและอุปสรรค	228
4.3 ข้อเสนอแนะ	228
5. รูป	229
บรรณานุกรม	229
สรุปข่าวสิ่งแวดล้อมประจำปี พ.ศ. 2546	231
ภาคผนวก	253

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	สรุปเปรียบเทียบนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพรรคการเมืองไทย 4
ตารางที่ 1.2	การแปลงนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร สู่การปฏิบัติ (26 ก.พ. 2544 - ปัจจุบัน) 5
ตารางที่ 1.3	ข้อตกลง อนุสัญญาของประเทศไทย 7
ตารางที่ 2.1	ตัวอย่างภารกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อนการปฏิรูประบบราชการ 18
ตารางที่ 2.2	โครงสร้างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการปฏิรูประบบราชการ 19
ตารางที่ 2.3	ตัวอย่างหลักการของยุทธศาสตร์เก่าและยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ 28
ตารางที่ 3.1	การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามภารกิจที่ถ่ายโอนไปสู่ท้องถิ่น (หน้าที่ที่ต้องทำ) 33
ตารางที่ 3.2	ความก้าวหน้าในการถ่ายโอนภารกิจที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 36
ตารางที่ 3.3	รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2546 39
ตารางที่ 4.1	พื้นที่ ผลผลิต และมูลค่าการเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่น้ำจืด ปี พ.ศ. 2540 - 2543 48
ตารางที่ 4.2	พื้นที่ที่มีการฝ่าฝืนเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในเขตพื้นที่น้ำจืด 49
ตารางที่ 5.1	การสำรวจความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 59
ตารางที่ 5.2	การสำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม 64
ตารางที่ 6.1	มาตรฐานพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากร สำหรับประเทศไทย 71
ตารางที่ 6.2	เกณฑ์การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทของเมือง 72
ตารางที่ 6.3	เป้าหมายการเพิ่มสัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรของกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2546 - 2570) 76
ตารางที่ 6.4	จำนวนและพื้นที่สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานครจำแนกตามประเภทสวนสาธารณะ ของเป้าหมายระยะยาว (พ.ศ. 2546 - 2570) 76
ตารางที่ 6.5	พื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลเมือง ปี พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2543 78
ตารางที่ 6.6	สัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรจังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2541 และประมาณการ ปี พ.ศ. 2560 78
ตารางที่ 6.7	สัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรจังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2541 และประมาณการปี พ.ศ. 2560 79
ตารางที่ 6.8	สัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2541 และประมาณการ ปี พ.ศ. 2560 80
ตารางที่ 7.1	สถานภาพของสัตว์ป่าในประเทศไทย พ.ศ. 2546 87
ตารางที่ 7.2	มูลค่าการส่งออกเครื่องเทศและสมุนไพรไทย ปี พ.ศ. 2542 - 2546 89
ตารางที่ 8.1	จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดจากสารอันตราย จำแนกตามประเภทของอุบัติเหตุ พ.ศ. 2543 - 2546 103
ตารางที่ 8.2	จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากสารอันตราย พ.ศ. 2541 - 2545 (หน่วย : คน) 103
ตารางที่ 8.3	ปริมาณการนำเข้าสารอันตรายทางการเกษตร ปี พ.ศ. 2535 - 2544 104
ตารางที่ 8.4	การประมาณการปริมาณของเสียอันตรายในปี พ.ศ. 2545 105
ตารางที่ 8.5	การประมาณการของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทของเสีย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2544 2548 และ 2553 106
ตารางที่ 8.6	แหล่งกำเนิดและตัวอย่างของเสียอันตรายจากชุมชน 107
ตารางที่ 8.7	ผลกระทบของสารพิษจากผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ 108
ตารางที่ 8.8	จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ปี พ.ศ. 2543 - 2546 109
ตารางที่ 8.9	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารอันตรายและกากของเสียอันตราย 112
ตารางที่ 9.1	การประมาณการพื้นที่การชะล้างพังทลายของดินจากสมการสูญเสียดินสากล จำแนกตามชั้นความรุนแรงของการสูญเสียดิน รายภาค ปี พ.ศ. 2545 121

ตารางที่ 9.2	นโยบายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ ในช่วงปี พ.ศ. 2498 - 2546	123
ตารางที่ 9.3	การดำเนินการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 9	125
ตารางที่ 9.4	มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ เื่อนโซทางเทคนิค และขีดความสามารถของเกษตรกรในการนำไปปฏิบัติ.	127
ตารางที่ 9.5	เปรียบเทียบวิธีการประเมินข้อมูลการสูญเสียดินในปี พ.ศ. 2524 และ ปี พ.ศ. 2545	131
ตารางที่ 10.1	พื้นที่เพื่อการอนุรักษ์และนันทนาการ ปี พ.ศ. 2531 และ ปี พ.ศ. 2545	138
ตารางที่ 10.2	การใช้ที่ดินของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2541 และ ปี พ.ศ. 2543/44	143
ตารางที่ 10.3	เนื้อที่ถือครองทำการเกษตรและเนื้อที่ถือครองเฉลี่ยต่อคน จำแนกตามภาค ปี พ.ศ. 2536 และ ปี พ.ศ. 2546	143
ตารางที่ 10.4	พื้นที่ที่มีปัญหาต่อการใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม จำแนกตามประเภทดินที่มีปัญหา ปี พ.ศ. 2532 และ ปี พ.ศ. 2544	145
ตารางที่ 10.5	การประมาณการพื้นที่การชะล้างพังทลายของดิน จำแนกตามชั้นความรุนแรงของ การสูญเสียดิน และจำแนกตามภาค ปี พ.ศ. 2545	146
ตารางที่ 10.6	พื้นที่ที่มีปัญหาที่ได้รับกรฟื้นฟู จำแนกตามประเภทดินที่มีปัญหา ปี พ.ศ. 2540 - 2546	146
ตารางที่ 10.7	การเปรียบเทียบปริมาณฝนเฉลี่ยระยะยาวกับปริมาณฝนระหว่าง วันที่ 1 มกราคม - 31 ตุลาคม ปี พ.ศ. 2545 และ ปี พ.ศ. 2546	148
ตารางที่ 10.8	ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2546	149
ตารางที่ 10.9	การใช้ไม้บาคาลในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2538 - 2545	152
ตารางที่ 10.10	มูลค่าการผลิต การใช้ การนำเข้า และการส่งออกทรัพยากรแร่ ปี พ.ศ. 2541 - 2545 (ณ ราคาประจำปี)	155
ตารางที่ 10.11	พื้นที่ป่าชายเลน ปี พ.ศ. 2518 - 2543	164
ตารางที่ 10.12	พื้นที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จำแนกตามชนิดสัตว์น้ำ ปี พ.ศ. 2534 - 2543	173
ตารางที่ 12.1	คุณภาพน้ำที่ตรวจสอบในแหล่งน้ำภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2545	190
ตารางที่ 12.2	คุณภาพน้ำที่ตรวจสอบในแหล่งน้ำภาคกลาง ปี พ.ศ. 2545	191
ตารางที่ 12.3	คุณภาพน้ำที่ตรวจสอบในแหล่งน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2545	192
ตารางที่ 12.4	คุณภาพน้ำที่ตรวจสอบในแหล่งน้ำภาคตะวันออก ปี พ.ศ. 2545	193
ตารางที่ 12.5	คุณภาพน้ำที่ตรวจสอบในแหล่งน้ำภาคใต้ ปี พ.ศ. 2545	194
ตารางที่ 12.6	คุณภาพอากาศบริเวณทั่วไปในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545	198
ตารางที่ 12.7	คุณภาพอากาศบริเวณริมถนนในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545	199
ตารางที่ 12.8	คุณภาพอากาศบริเวณริมถนนจากจุดตรวจวัดแบบชั่วคราวในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545	199
ตารางที่ 12.9	คุณภาพอากาศในเขตปริมณฑลแยกตามรายสถานี ปี พ.ศ. 2545	202
ตารางที่ 12.10	คุณภาพอากาศในพื้นที่ต่างจังหวัดแยกตามรายสถานี ปี พ.ศ. 2545	203
ตารางที่ 12.11	ระดับเสียงเฉลี่ย (L_{50}) 24 ชั่วโมง บริเวณพื้นที่ริมถนนหรือใกล้ถนน จากสถานีตรวจวัด ระดับเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2545	205
ตารางที่ 12.12	ระดับเสียงเฉลี่ย (L_{50}) 24 ชั่วโมง ริมถนนจากจุดตรวจวัดชั่วคราวในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545	206
ตารางที่ 12.13	ระดับเสียงเฉลี่ย (L_{50}) 24 ชั่วโมง บริเวณทั่วไปจากสถานีตรวจวัดระดับเสียงในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ปี พ.ศ. 2545	206
ตารางที่ 12.14	ระดับเสียงเฉลี่ย (L_{50}) 24 ชั่วโมง บริเวณพื้นที่ทั่วไปและริมถนนในพื้นที่ส่วนภูมิภาคปี พ.ศ. 2545	207
ตารางที่ 12.15	ปริมาณขยะ จำแนกตามพื้นที่ ปี พ.ศ. 2543 - 2545	208
ตารางที่ 13.1	ความก้าวหน้าของงานวางผังเมืองรวม ปี พ.ศ. 2546	219
ตารางที่ 13.2	สรุปข้อมูลสำคัญของผังเมืองรวมที่มีผลบังคับใช้ตามกฎหมายกระทรวง ปี พ.ศ. 2546	219

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 2.1	โครงสร้างของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21
รูปที่ 2.2	ยุทธศาสตร์ เป้าหมายหลัก และตัวชี้วัดผลงานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ 2547	25
รูปที่ 2.3	ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ 2547	27
รูปที่ 5.1	ปัญหาสังคมที่ประชาชนเห็นว่าควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	61
รูปที่ 5.2	ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศที่ประชาชนเห็นว่ามีความรุนแรงมากที่สุด	62
รูปที่ 5.3	ปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศที่ประชาชนเห็นว่ามีความรุนแรงมากที่สุด	62
รูปที่ 6.1	มาตรฐานพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรของประเทศและเมืองต่างๆ	70
รูปที่ 6.2	พื้นที่สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2539 - 2545	74
รูปที่ 6.3	พื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2539 - 2545	75
รูปที่ 6.4	สัดส่วนของพื้นที่สีเขียวต่อประชากรในเขตเทศบาลนคร ปี พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2543	77
รูปที่ 7.1	พื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ ระหว่างปี พ.ศ. 2535 - 2545	87
รูปที่ 7.2	มูลค่าการผลิตและการนำเข้ายาแผนโบราณ ปี พ.ศ. 2530 - 2543	89
รูปที่ 8.1	ปริมาณการนำเข้าสารอันตราย กลุ่มสารอินทรีย์และสารอนินทรีย์และปริมาณการผลิต เคมีภัณฑ์สารเคมีของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2536 - 2545	102
รูปที่ 8.2	การประมาณการปริมาณของเสียอันตรายภาคอุตสาหกรรมและชุมชน ปี พ.ศ. 2536 - 2545	104
รูปที่ 8.3	ปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชน ปี พ.ศ. 2535 - 2545	109
รูปที่ 9.1	งบประมาณในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ปีงบประมาณ 2534 - 2543	131
รูปที่ 10.1	พื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ ปี พ.ศ. 2535 - 2545	139
รูปที่ 10.2	สถิติการจับกุมผู้มีและจำหน่ายสัตว์และซากสัตว์ป่าผิดกฎหมาย ปี พ.ศ. 2540 - 2546	141
รูปที่ 10.3	ร้อยละของพื้นที่ที่มีปัญหาต่อการใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม จำแนกตามประเภทดินที่มีปัญหา ปี พ.ศ. 2544	144
รูปที่ 10.4	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปีของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2495 - 2544	147
รูปที่ 10.5	พื้นที่แผ่นดินไหว ปี พ.ศ. 2544	153
รูปที่ 10.6	มูลค่าการผลิต การใช้ การนำเข้า และการส่งออกทรัพยากรแร่ ปี พ.ศ. 2541 - 2545 (ณ ราคา ปีฐาน 2538)	156
รูปที่ 10.7	ปริมาณการผลิต การใช้ และการนำเข้าพลังงานเชิงพาณิชย์ ปี พ.ศ. 2541 - 2545	161
รูปที่ 10.8	การผลิตไฟฟ้า จำแนกตามชนิดเชื้อเพลิง ปี พ.ศ. 2545	161
รูปที่ 10.9	ปริมาณการใช้ไฟฟ้า จำแนกตามประเภทผู้ใช้ ปี พ.ศ. 2541 - 2545	162
รูปที่ 10.10	ปริมาณการผลิต และการใช้พลังงานหมุนเวียน ปี พ.ศ. 2540 - 2545	163
รูปที่ 10.11	แผนที่แสดงดัชนีคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งของประเทศไทย ฤดูแล้ง ปี พ.ศ. 2545	170
รูปที่ 10.12	ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจืด จำแนกตามวิธีทำการประมง ปี พ.ศ. 2534 - 2543	172
รูปที่ 10.13	ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำเค็ม จำแนกตามวิธีทำการประมง ปี พ.ศ. 2534 - 2543	174
รูปที่ 10.14	จำนวนเรือที่จดทะเบียนการมีไว้ในครอบครองเครื่องมือทำการประมง ปี พ.ศ. 2539 - 2544	174
รูปที่ 12.1	คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2545	195
รูปที่ 12.2	ที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2546	197
รูปที่ 12.3	ปริมาณขยะชุมชน ปี พ.ศ. 2536 - 2545	207
รูปที่ 12.4	ผังการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545	208
รูปที่ 12.5	โครงสร้างระบบการจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ในอนาคต	213

สารบัญกรอบ

	หน้า	
กรอบที่ 1.1	องค์การพัฒนาเอกชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9
กรอบที่ 1.2	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	13
กรอบที่ 3.1	ความรู้ ทัศนคติและความพร้อมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	41
กรอบที่ 6.1	ต้นไม้มีประโยชน์อย่างไรต่อชุมชนเมือง	69
กรอบที่ 7.1	พืชและสัตว์ชนิดใหม่	88
กรอบที่ 7.2	สามร้อยยอดและบึงบอระเพ็ด	97
กรอบที่ 8.1	กรณีลักลอบขนย้ายของเสียอันตรายจากสหราชอาณาจักร	101
กรอบที่ 8.2	ระเบียบว่าด้วยเศษเหลือทิ้งผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และระเบียบว่าด้วย การจำกัดการใช้สารอันตรายบางชนิดในผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	111
กรอบที่ 9.1	การถ่ายทอดเทคโนโลยีการอนุรักษ์ดินและน้ำ: หมู่บ้านพัฒนาที่ดิน	126
กรอบที่ 10.1	การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์กรณีการทำเหมืองแร่ตะกั่ว จังหวัดกาญจนบุรี	157
กรอบที่ 10.2	โครงการเหมืองแร่โพแทช	158
กรอบที่ 10.3	เอธานอล	163
กรอบที่ 10.4	โครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง (Coastal Habitats and Resources Management Project: CHARM)	173
กรอบที่ 10.5	การจัดสร้างปะการังเทียมด้วยตู้รถไฟ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ..	175
กรอบที่ 12.1	การปรับปรุงประสิทธิภาพการเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร	210
กรอบที่ 12.2	การจัดการขยะชุมชนแบบศูนย์รวม	211
กรอบที่ 13.1	การจัดระเบียบคนเร่ร่อน	221

รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2546

ISBN 974-92235-6-X

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวน 1,200 เล่ม

เดือนกุมภาพันธ์ 2547

ลิขสิทธิ์ของ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

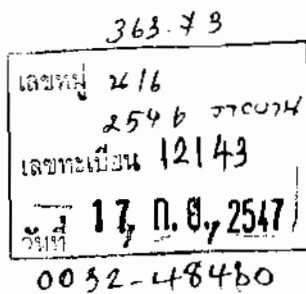
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เลขที่ 60/1 ซอยพญาภิรมย์ 7 ถนนพระรามที่ 6

แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2298-6053 โทรสาร 0-2298-6153

Internet: <http://www.onep.go.th>

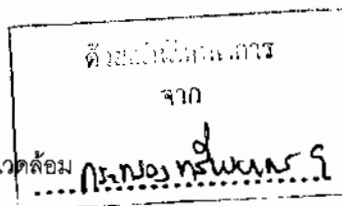
ภาพประกอบ

กรมควบคุมมลพิษ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

17 ก.ย. 2547

พิมพ์ที่

บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

65/16 ถนนชัยพฤกษ์ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทร. 0 2882-1010, 0 2422-9000

โทรสาร 0 2433-2742, 0 2434-1385

BSTI DEPT. OF SCIENCE SERVICE
สำนักหอสมุดฯ กรมวิทยาศาสตร์บริการ

1110009595

E-Mail : info@amarin.co.th Homepage : <http://www.amarin.co.th>